

ook hier heeft herboren historische zin, gepaard met eene verbeterde methode en gevoed door eene ongekende vermeerdering van het historische materiaal, de staketsels weggenomen en een samenhang doen zien, waarvoor een vroeger geslacht geen oog hebben kon.

De vraag naar den invloed van andere kulturen op de hunne heeft reeds vroeg ook de Grieken zelf bezig gehouden. Belangstelling voor het vreemde en nieuwe was niet slechts in de dagen van den Apostel PAULUS een eigenschap van het Grieksche volk, die de aandacht trok. Wat in het begin van het epos van hun held wordt geroemd, — dat hij veler menschen woonplaatsen zag en hun gezindheid leerde kennen, — is typisch voor hen allen. Van MENELAUS verhaalt datzelfde epos, hoe hij op zijne omzwervingen naar Cyprus en Phoenicië, naar Egypte en Aethiopië, tot de Sidoniërs en de Eremboi (wellicht de Aramaeërs) was gekomen; *θεωρῶνς εἴνεκεν*, om de wereld te zien, verlaat SOLON zijn vaderstad en trekt rond in het Oosten; op zijne reizen brengt HERODOTUS de stof voor zijn werk bijeen; in den vreemde heeft wellicht ook PLATO zijn wijsheid verdiept en vermeerderd. Zoo breidt zich, dank zij meê de Jonische wetenschap, der Grieken geestelijke horizon al meer uit, en komen ze indirect of rechtstreeks in aanraking met een cultuurwereld, wier raadselachtige grootschheid hun licht ontvlamden geest niet slechts met bewondering vervulde, maar hen ook er toe leiden moest, tusschen haar en hun eigen beschaving verband te zoeken. Was echter eerst op de overeenstemming de aandacht gevestigd, dan kon voor den objectieven beoordeelaar niet twijfelachtig zijn,